

Kursmodul –Hallonodling

THILDA NILSSON, HIR MALMÖHUS

Det här faktabladet är framförlit till för er som är intresserade av att ordna en kurs i hallonodling. Här hittar ni förslag på kursupplägg, kursmaterial och matnyttiga artiklar samt skrifter. Kursmodulen är framtagen inom ett Tillväxt Trädgård projekt "Hallon och nya bär" som drivits under 2008-2010. Syftet med kursmodulen är att tillhandhålla ett färdigt koncept med program och kursmaterial, som ska få en nationell spridning. Målet är att öka hallonodlingen och erbjuda odlare samt rådgivare möjlighet till kompetensutveckling inom området.

Kursprogram

Kursen riktar sig framförallt till nyetablerade hallonodlare och ger en utförlig genomgång av odlingsteknik, odlingssystem, marknad och ekonomi. Kursen omfattar ett tvådagarsprogram, som kan delas upp i två kurstillfällen eller köras intensivt som en tvådagarskurs. Fördelen med att dela upp kursen i två tillfällen är att då finns det en möjlighet att lägga in hemuppgifter, t.ex. en ekonomisk analys av kursdeltagarnas bärföretag.

Tid

Tvådagars kurs, exempelvis dag 1: 09.30-16.30 och dag 2: 9-16.00 .

Innehåll:

Dag 1

09.30-11.00

Att starta en hallonodling

- Hallonodling i Sverige
- Lär känna din marknad
- Försäljningsstrategi
- Arbetsintensiv odling –behov av säsongsanställd personal
- Odlingens placering
- Markförberedelser innan plantering

11.10-12.00**Ekonomi**

- Genomgång av Jordbruksverkets kalkyler
- Etablerings- och driftskostnader i olika odlingssystem
- Investeringsbidrag samt miljöersättningar och gårdsstöd

13.00-14.30**Odlingsteknik och odlingssystem**

- Hallonplantans biologi och fysiologi
- Sommarhallon och hösthallon
- Uppbindning
- Gallring
- Marktäckning
- Bevattning

15.00-16.00**Växtnäring**

- Näringsbehov
- Ekologisk gödsling
- Konventionell gödsling
- Näringsbevattning

16.00-16.30**Inspirationsföreläsning**

- Lokal odlare eller rådgivare som inspirerar och talar om regionens förutsättningar, möjligheter och erfarenheter

Dag 2**9.00-9.45****Certifieringssystem**

- Ekologisk odling
- IP-Sigill odling

10.15-11.00**Odling under tak**

- Tunnelodling
- Växthusodling
- Klimatstyrning

11.10-12.00**Sorter och plantmaterial**

- Sommarhallon- och hösthallonsorter
- Plantmaterial
- Köpa friskt material

13.00-14.30**Växtskydd**

- Skadedjur i hallonodling
- Sjukdomar i hallonodling
- Diagnostik och bekämpningsstrategier

15.00-15.30**Inspirationsföreläsning**

- Skapa mervärde av din produkt –exempel på förädlingsverksamhet och/eller försäljningstrategi

15.30-16.00**Diskussion**

- Kursutvärdering och allmän diskussion

Kursmaterial

Kursmaterialet är uppdelat efter de faktablad som publicerats i samband med den här kursmodulen och som ingår i SLU-LTJ fakultetens faktabladsserie.

Att starta en hallonodling

- **Faktablad:** Starta en hallonodling. Nilsson. T. 2011. SLU-LTJ faktabladsserie. nr.5 Tillgänglig på Internet: <http://epsilon.slu.se>
- **Informationsmaterial:** Kalkyler –bärodling. Jordbruksverket. 2011. Tillgänglig på Jordbruksverkets hemsida: www.jordbruksverket.se
- **Informationsmaterial:** Arbetskraft i ekologisk odling. Larsson. G. 2008. Tillgänglig på Jordbruksverkets hemsida: www.jordbruksverket.se
- **Informationsmaterial:** Starta eko –bär. Jordbruksinformation 4 -2010. Tillgänglig på Jordbruksverkets hemsida: www.jordbruksverket.se

Ekonomi

- **Informationsmaterial:** Kalkyler –bärodling. Jordbruksverket. 2011. Tillgänglig på Jordbruksverkets hemsida: www.jordbruksverket.se
- **Information:** Aktuell information om gårdsstöd och miljöersättningar finns på Jordbruksverkets hemsida. Information om investeringsbidrag tillhandhålls av respektive länsstyrelse.

Odlingsteknik och odlingssystem

- **Faktablad:** Sommarhallon -odlingsteknik. Nilsson. T. 2011. SLU-LTJ faktabladsserie. nr.6 Tillgänglig på Internet: <http://epsilon.slu.se>
- **Faktablad:** Hösthallon -odlingsteknik. Nilsson. T. 2011. SLU-LTJ faktabladsserie. nr.7 Tillgänglig på Internet: <http://epsilon.slu.se>
- **Bok:** Dyrking av bringebær. Takle. T. 2007. Fylkesmannen landbruksavdelinga Sogn Fjordane.
- **Bok:** Bramble production –The management and marketing of raspberries and blackberries. Crandall.P.C. 1995.

Växtnäring

- **Faktablad:** Gödsling av hallon. Nilsson. T. 2011. SLU-LTJ faktabladsserie. nr.8 Tillgänglig på Internet: <http://epsilon.slu.se>
- **Artikel:** A review of nitrogen nutrition of Rubus. Strik. B.C. 2008. Proceedings of the IXth International Rubus and Ribes Symposium. Eds: Bañados. P & Dale. A. Acta Horticulturae. 777. 403-410.
- **Informationsmaterial:** Hallonplantans fysiologi och näringsbehov - en litteraturgenomgång. Kristensen, L. Huselius, L. SLU Rapport 2010:11 <http://epsilon.slu.se>

Certifieringssystem

- **Information:** Aktuell information och regelverk finns hos Jordbruksverket och hos respektive certifieringssystem hemsida: t.ex. www.jordbruksverket.se, www.krav.se, www.svensktsigill.se

Odling under tak

- **Faktablad:** Odling av hallon under tak. Nilsson. T. 2011. SLU-LTJ faktabladsserie. nr.9 Tillgänglig på Internet: <http://epsilon.slu.se>
- **Examensarbete:** Behovet av klimatreglering vid produktion av hallon i plasttunnel. Ovesson. M. 2009. Examensarbete inom trädgårds-ingenjörsprogrammet. SLU. LTJ-fakulteten. <http://epsilon.slu.se>
- **Informationsmaterial:** High tunnel raspberries and blackberries. Heidenreich. C, Pritts. M, Kelly. M.J, Demchak. K. 2009. Cornell University. Department of horticulture. Tillgänglig på internet: (2010-12-21)
- **Informationsmaterial:** Greenhouse raspberry production guide. Koester. K, Pritts. M. 2003 Cornell University. Department of horticulture. Tillgänglig på internet: (2010-12-21)
- **Informationsmaterial:** Växthusteknik. Möller Nielsen. J. 2007. Tillgänglig på Jordbruksverkets hemsida. www.jordbruksverket.se
- **Artikel:** Environmental control of growth and flowering of *Rubus idaeus* L. v. Glen Ample. Sønsteby, A. Heide. O. 2008. *Scientia Horticulturae*. 117. 249-256

- **Artikel:** The control of the annual growth cycle in raspberry. Carew. J.G, Gillespie. T, Wainwright. H, Brennan, R. Battey, N.H. 2000. *Journal of Horticultural Science & Biotechnology*. 75 (5). 495-503

Sorter och plantmaterial

- **Faktablad:** Sommarhallon -odlingsteknik. Nilsson. T. 2011. SLU-LTJ faktabladsserie. nr.6 Tillgänglig på Internet: <http://epsilon.slu.se>
- **Faktablad:** Hösthallon -odlingsteknik. Nilsson. T. 2011. SLU-LTJ faktabladsserie. nr.7 Tillgänglig på Internet: <http://epsilon.slu.se>
- **Informationsmaterial:** Friska plantor. Gråberg. M, Nilsson. E. 2006. Tillgänglig på Jordbruksverkets hemsida. www.jordbruksverket.se

Växtskydd

- **Faktablad:** Växtskydd –hallonodling. Nilsson. T. 2011. SLU-LTJ faktabladsserie. nr.10 Tillgänglig på Internet: <http://epsilon.slu.se>
- **Informationsmaterial:** Växtskyddsmedel i bärproduktion xxxx (årlig uppdatering). Tryckmaterial från Jordbruksverket. Tillgänglig på Jordbruksverkets hemsida. www.jordbruksverket.se
- **Bok:** *Compendium of raspberry and blackberry diseases and insects*. Ellis. M. A, Converse. R.H, Williams. R.N, Williamson. B. 1991.
- **Artikel:** Arthropod pests of *Rubus* in Europe: Pest status, current and future control strategies. Gordon. S.C, Woodford. J.A.T, Birch. A.N.E. 1997. *Journal of horticultural science*. 72 (6). 831-862
- **Faktablad:** Svampsjukdomar på hallon. Svensson. B. 2008. Faktablad om växtskydd –Trädgård. 7 T
- **Faktablad:** Skadedjur på hallon. Svensson. B. 2008. Faktablad om växtskydd –Trädgård. 11 T
- **Bok:** Trädgårdens Växtskydd, nytgåva 2011. Pettersson, M-L red.

Faktaruta

- Faktabladet är utarbetat inom LTJ-fakultetens Område Hortikultur <http://www.slu.se/hortikultur> Projektet är finansierat av det nationella Landsbygdsprogrammet via Jordbruksverket och HIR Malmöhus, inom Tillväxt Trädgård, SLU, Alnarp
- Projektansvarig: Birgitta Svensson, SLU
- Projektutförare: Thilda Nilsson, HIR Malmöhus
- På webbadressen <http://epsilon.slu.se> kan detta faktablad hämtas elektroniskt
- Ingår i en serie av 8 faktablad producerat inom Tillväxt Trädgård projektet Hallon och nya bär.

Tillväxt Trädgård

Är ett projekt som syftar till att ge förutsättningar för ökad konkurrenskraft och tillväxt inom trädgårdsnäringsen genom nytänkande och samarbete.

Projektet finansieras av Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden, SLU, LTJ-fakulteten Alnarp, LRF/GRO, Hushållningssällskapen i Malmöhus, Halland och Kristianstad, Lovang Lantbrukskonsult AB, Mäster Grön samt Prysek.

